

Marek Chłodnicki

Puzdrowiec, st. 9, gm. Janowiec
Wlkp., woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 28, 21-22

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Charakter rozpoznanego materiału ruchomego (krzemienie i ceramika kultury pucharów lejkowatych) zdecydował o przyjęciu metody eksploracji polegającej na cięciach kilkucentymetrowymi warstwami mechanicznymi i planigraficznej rejestracji artefaktów. Efekt eksploracji to ok. 1300 zlokalizowanych trójwymiarowo zabytków oraz 18 obiektów nieruchomych. Zabytki w przeważającej części stanowią fragm. naczyń glinianych kultury pucharów lejkowatych i przedmioty krzemienne. Pod względem chronologicznym ceramikę kultury pucharów lejkowatych można przyporządkować fazie wióreckiej, zaś niewielką liczbę skorup wczesnośredniowiecznych wiązać z fazą D-E.

Osadnictwo kultury pucharów lejkowatych z młodszej epoki kamienia reprezentowane jest przez liczną grupę fragm. naczyń, wśród których wyróżniono m.in. flaszę z kryzą, misy, puchary z charakterystyczną ornamentyką w postaci pojedynczych horyzontalnych pasm pionowych stempelków odciskanych pod krawędzią naczynia, oraz zabytki krzemienne, m.in. 3 mikrolityczne grociki do strzał, wiórowce, wielofunkcyjne drapacze i skrobacze. Zabytki tego horyzontu kulturowego koncentrowały się w środkowej części wykopu na przestrzeni ok. 1 ara, zalegając w słabo czytelnej, mocno wypłukanej próchnicy pierwotnej (warstwa kulturowa?) o grubości 10–20 cm. Warstwa ta wykazuje kontynuację poza wykop, w kierunku południowym i południowo-wschodnim wzdłuż krawędzi stoku. Spośród 18. odkrytych obiektów nieruchomych znaczna część daje się wiązać z ludnością kultury pucharów lejkowatych — są to jamy bądź ślady postłupowe konstrukcji naziemnych oraz palenisko.

Z kolei w części południowo-wschodniej wykopu zanotowano kilka jam z ceramiką wczesnośredniowieczną. Oprócz nielicznych luźno występujących skorup z tego okresu odkryto bardzo dobrze zachowany grot żelazny do strzały oraz kilka fragm. żuźla i polepy. Tendencja do koncentracji obiektów i zabytków wczesnośredniowiecznych w południowo-wschodniej części wykopu świadczy jedynie o uchwyceniu północnego bądź północno-zachodniego skraj osady.

Dokumentacja i materiały z badań są przechowywane tymczasowo w Ośrodku Nauko-wo-Konserwatorskim PP Pracowni Konserwacji Zabytków w Poznaniu.

Badania nie będą kontynuowane.

Puzdrowiec, st. 9
gm. Janowiec Wlkp., woj. byd-
goskie

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadził dr Marek Chłodnicki. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszy. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych przeprowadzonych w ramach AZP jesienią 1993 r. Stwierdzono wtedy na powierzchni stanowiska występowanie liczych fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych oraz pojedyncze fragm. ceramiki kultury lużyckiej. Stanowisko to, o powierzchni ok. 4 ha, znajduje się na niewielkim wyniesieniu i zajmuje centralną, najwyższą część cypla otoczonego z trzech stron (od południa, zachodu i północy) przez podmokłe łąki. Na kulminacji znajdowało się niewielkie wybieżysko piasku. Rozmowa z właścicielem gruntu pozwalała przypuszczać, że planowane jest rozszerzenie eksploatacji piasku, aż do całkowitej niwelacji niewielkiego wzniesienia, na którym znajduje się stanowisko.

W związku z istniejącym zagrożeniem przystąpiono do archeologicznych badań ratowniczych na najbardziej zagrożonej zniszczeniem części stanowiska. Stwierdzono, że w obrębie wykopu nie zachowała się czytelna warstwa kulturowa, a bezpośrednio pod warstwą gleby ornej wystąpiły obiekty. Większość materiału zabytkowego pochodzi z warstwy ornej.

Ogółem wydzielono 23 obiekty archeologiczne. W znakomitej większości z nich wypełnisko stanowił piasek przemieszany ze zbielicowaną próchnicą, czasem z cienkimi warstwami próchnicy. Jedynie w obiektach nr 1 i 12 jądro stanowiła warstwa zbitej próchnicy

przemieszanej z gliną i piaskiem, poprzecinana warstwami orsztynu. Osiemnaście obiektów zawierało materiał zabytkowy — ceramikę kultury pucharów lejkowatych. W sumie uzyskano ok. 600 fragm. ceramiki, 40 zabytków krzemiennych oraz nieliczne kości i grudki polepy.

Wstępna analiza materiału ceramicznego pozwala datować osadę kultury pucharów lejkowatych w Puzdrowcu na późną fazę wiórecką.

Badania powinny być kontynuowane.

Sieklówka Dolna, st. 7
gm. Kołaczyce, woj. krośnień-
skie

Badania sondażowe prowadził P. Madej. Osada kultury pucharów lejkowatych. Neolit. Środkowa i późna epoka brązu — okres Halsztacki.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Sławsko Dolne, st. 34
gm. Strzelno, woj. bydgoskie
AZP 47-39/121

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
 Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
 Polski w Poznaniu

Badania prowadził prof. dr hab. Aleksander Koško. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy oraz Urząd Miasta i Gminy w Strzelnie. Drugi sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych oraz kultury amfor kulistych?, ślad osadnictwa z okresu wczesnego brązu i średniowiecza.

Stanowisko usytuowane jest na polach granicznych należących do wsi Ciechorz i Sławsko Dolne, w strefie czarnoziemiu wysoczyzny Równiny Inowrocławskiej. Odkryto je w wyniku akcji AZP, identyfikując jako kurhan.

Obecny sezon wykopaliskowy poświęcono rozpoznaniu zasięgu konstrukcji kamiennych obiektu megalitycznego kultury pucharów lejkowatych. Eksplorowano jego południową i wschodnią część, odsłaniając 125 m² powierzchni. Ustalono, że konstrukcję megalityczną zbudowano na planie zbliżonym do owalu o wymiarach 14 x 25 m. Wnętrze grobowca wypełnił bruk kamienny w kształcie trapezu. W jego obrębie udokumentowano 6 „jam” grobowych. W ramach wykopu 4 wyeksplorowano 3 groby nr 1, 2, 4, z których dwa pierwsze należą do kultury pucharów lejkowatych (charakterystyczna ceramika, układ jam grobowych w kierunku wschód-zachód). Trzeci ze względu na obecność ceramiki kultury amfor kulistych i kości prawdopodobnie zwierzęcych można przypisać wyżej wymienionej kulturze, z czego wynika, że był on późniejszym wykopem (zniszczenie nasypu utrudniło rozpoznanie stratygrafii). Eksploracja wykopu nr 3 pozwoliła na odkrycie grobu nr 3 i obiektu nr 5 — prawdopodobnie palenisko średniowieczne. Dokończono prace badawcze w grobie nr 6 (wykop nr 5) oraz w grobie nr 4/7 (wykop nr 6). Na podstawie fragm. lepiej zachowanych profili przypuszczać można, iż wzmiankowane konstrukcje przykryto nasypem ziemnym.

Wstępne rozpoznanie ceramiki kultury pucharów lejkowatych pozwala sądzić, że grobowiec wzniesiono w początkach III tysiąclecia p. n. e.

Trudno jest ocenić, czy nasyp megalitu pełnił w późniejszych okresach rolę miejsca obrzędowego.

Prace wykopaliskowe zakończono.